

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2920/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט ע' גרוסקופף

- העותרים: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. קו לעובד
3. המרכז לסיוע משפטי לעולים של התנועה הרפורמית
4. רופאים לזכויות אדם - ישראל
5. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
6. א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל
7. היא"ס ישראל
8. המוקד לפליטים ולמהגרים

נ ג ד

- המשיבים: 1. שר המשפטים
2. שר הפנים
3. היועץ המשפטי לממשלה
4. חנניה גוגנהיים, דיין בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל
5. שלמה ויזן, דיין בית הדין העררים לפי חוק הכניסה לישראל
6. הכנסת

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: י"ט באדר התשפ"א (03.03.2021)

בשם העותרים: עו"ד פלר עודד; עו"ד נמרוד אביגיל;
עו"ד מיכל פומרנץ

בשם משיבים 1-3: עו"ד רן רוזנברג

בשם משיבה 6: עו"ד אביטל סומפולינסקי

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. בעקבות הערותינו בדיון שהתקיים בעתירה, הודיעו העותרים כי הם אינם עומדים עוד על ראשה הראשון של העתירה – ביטול המינוי של משיבים 4-5 לכהונת דיינים בבית הדין לעררים, לפי סעיף 13 כג לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

2. ראשה השני של העתירה מופנה כלפי סעיפים 13 כג(א), (ב) ו-(ד) לחוק הכניסה לישראל, המסדירים את הליך מינוי דייני בית הדין לעררים. לטענת העותרים, ההסדר הקיים חותר תחת "עקרונות העצמאות ואי-התלות של גופים שיפוטיים", ופוגע הן בעקרון הפרדת הרשויות והן בזכויות היסוד של בעלי הדין. בתגובה, ציינו משיבים 1-3 (להלן: המדינה) כי העתירה מתמקדת בסעיף 13 כג(ד), המפקיד בידי שר המשפטים את הסמכות למנות את הדיינים לתקופת כהונה נוספת. משכך – ומבלי להידרש לגופן של טענות העותרים – הם סבורים שמדובר בעתירה "מוקדמת" שדינה להידחות על הסף, שכן "בחינתו של תיקון" לסעיף המדובר "נכללת בתכנית העבודה של משרד המשפטים לשנת 2020". משיבה 6 (להלן: הכנסת), מצידה, הדגישה כי הוראות החוק שבמוקד העתירה "צולחות", לשיטתה, "את המבחנים החוקתיים". עם זאת, "בנסיבות העניין, ובהנחה שבחודשים הקרובים הממשלה אכן תגבש את עמדתה בנוגע לתיקון סעיף 13 כג(ד) לחוק", הכנסת מסכימה כי "טרם בשלה העת" לבחינת הטענות לגופן. זאת, גם בהתחשב בכך שמדובר בחקיקה משנת 2011.

לאחר שנדחה לבקשת העותרים, הדיון בעתירה התקיים ביום 3.3.2021. במהלכו, מסר ב"כ המדינה כי "יש תהליך חקיקה. מחלקת יעוץ וחקיקה צריכה להוציא תזכיר חקיקה ואין לי לוח זמנים מתי הוא ייצא" (עמוד 3 לפרוטוקול הדיון; להלן: הפרוטוקול) – וב"כ הכנסת העריכה כי "אנחנו מדברים על כמה חודשים כי יש התחלפות ממשלות" (עמוד 4 לפרוטוקול).

3. בנסיבות האמורות, דין ראשה השני של העתירה להימחק – תוך שמירה על טענותיהם המהותיות של העותרים. אכן, "מתן מעמד ליוזמת חקיקה מצד בית משפט זה, ובפרט השעיית הדיון בהליך המושפע ממנה, אינו בבחינת חזון נפרץ" (בג"ץ 781/15 ארד-פנקס נ' הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים על פי חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996, פסקה 5 לחוות דעת המשנה לנשיאה ס' ג'ובראן (3.8.2017) (להלן: עניין ארד-פנקס)). זאת, במיוחד כאשר מדובר בהליכי חקיקה המצויים בחיתוליהם, והמידע לגביהם – ולגבי טיב המענה שהם מעניקים לטענות העותרים – דל (ראו דברי ב"כ המדינה, בעמוד 3, שורה 33 לפרוטוקול; השוו, עניין ארד-

פנקס, פסקאות 9-10 לחוות דעת המשנה לנשיאה, ופסקה 3 לחוות דעת הנשיאה מ' נאור)). אף על פי כן, במכלול נסיבות העניין – לרבות עיתוי חקיקת ההוראות שבמוקד העתירה, הביקורת השיפוטית על בתי הדין לעררים, ואופיים המקצועי של האחרונים – דומה כי יש לאפשר לרשויות להשלים בתוך זמן סביר את הליכי החקיקה, בטרם יידרש בית משפט זה לטענות כלפי ההסדר החקיקתי הקיים (ראו והשוו, בג"ץ 10285/06 מיוחס נ' שר המשפטים (26.8.2007)).

4. אשר על כן, ראשה הראשון של העתירה נדחה – בעוד הסעד השני שביקשו העותרים נמחק. טענות הצדדים לגופו של ההסדר הקיים שמורות להם, וככל שלא תחול התקדמות ממשית בהליך החקיקה בתוך 8 חודשים, יהיה בידי העותרים לשוב ולעתור לבית משפט זה. זאת, מבלי להביע עמדה לגבי תוצאותיה האפשריות של עתירה חדשה.

נוכח תוצאה זו, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ז' באייר התשפ"א (19.4.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט